

ת"פ 20696/12/12 - מדינת ישראל נגד איילת אדלר, גדי אדלר

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו
ת"פ 20696-12-12 מדינת ישראל נ' אדלר ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופטת דגית ויסמן
מדינת ישראל ע"י עו"ד גרינברג ושניידרמן

המאשימה

נגד

1. איילת אדלר
2. גדי אדלר ע"י ב"כ עו"ד סיגל מלמיליאן אלימלך

הנאשמים

הכרעת דין (מתוקנת)
(לפי החלטה מיום 24.9.15)

1. כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום בגין העסקה של עובדת זרה ללא היתר כדן וללא ביטוח רפואי, בניגוד להוראות סעיפים 2(א)(1) ו- 2(ב)(3) לחוק עובדים זרים, התשנ"א - 1991 (להלן - חוק עובדים זרים).
2. בפתח הדברים אציין כי הגעתי לכלל מסקנה לפיה יש לזכות את הנאשם מס' 2 מהעבירות המיוחסות לו ולהרשיע את הנאשמת מס' 1 בעבירות נשוא כתב האישום.
3. רקע עובדתי:
 - א. הנאשמים הם בני זוג (להלן ובהתאמה - הנאשמת והנאשם), בעלים של נכס ברחוב יונק הדבש 12 בקדימה - צורן (להלן - הנכס).
 - ב. ביום 5.2.12 נערכה בנכס ביקורת יחידת האכיפה למעסיקים של משרד הפנים, כשהמפקחים ביצעו חיפוש במקום, על פי צו בית משפט (ת/2).
 - ג. במקום נמצאה עובדת זרה, נתינת סין, בשם LI XIUAN (להלן - העובדת).
 - ד. העובדת עסקה בעבודות משק בית (ניקיון וכביסה). העובדת הועסקה במקום כשישה שבועות עובר למועד עריכת הביקורת (שלוש בפעמים בשבוע, שש שעות בכל פעם).
4. לטענת המאשימה, הנאשמים העסיקו את העובדת ללא היתר כדן ואף לא הסדירו לעובדת ביטוח רפואי. נטען שהעובדת נכנסה ארצה בהתאם לאשרת עבודה בתחום הסיעוד ומיום 11.4.02 היא שהתה בישראל ללא אשרה תקפה. כלומר, במועד עריכת הביקורת, העובדת לא היתה רשאית לעבוד אצל הנאשמים.

5. הנאשמים טענו כי הנאשם כלל לא היה מעורב בהעסקת העובדת ונסמך על דבריה של אשתו, הנאשמת, כי מדובר בעובדת חוקית. על כן יש לזכותו מהעבירות המיוחסות לו.

בהתייחס לנאשמת שהודתה בהעסקת העובדת, נטען כי האישור שהמאשימה הציגה בדבר מעמדה של העובדת הוא נכון לשנת 2002 ולא למועד הביקורת, על כן לא הוכח כי במועד הביקורת העובדת לא החזיקה אשרת עבודה בישראל. כלומר, לא הוכח היסוד העובדתי של העבירות - היעדר אשרת עבודה בישראל במועד הביקורת.

עוד נטען כי לא הוכח כי התקיים בנאשמת היסוד הנפשי הנדרש להוכחת יסודות העבירה, כיוון שהיא כלל לא ידעה שמדובר בעובדת לא חוקית, מאחר שהעובדת דוברת עברית, שהתה בישראל תקופה ארוכה (12 שנים) והיתה מצויה בקשר זוגי עם אזרח ישראלי. בהקשר זה הפנתה הנאשמת לנפסק בעניין **יצחקניא**.

6. ההליך והראיות

א. כתב אישום המתוקן שהוגש לאחר הדיון הראשון אליו התייצב הנאשם, הוא מסגרת הדיון בהכרעת דין זו.

ב. הצדדים הגיעו להסכמה לגבי עיקרי העובדות הבאות: הנאשמת היא בעלת הנכס, בתאריך הביקורת נמצאה בביתה עובדת זרה שפרטיה רשומים בכתב האישום כשהיא מבצעת עבודות ניקיון והנאשמת נכחה במקום במועד הביקורת (עמוד 6 לפרוטוקול, שורות 13-16).

ג. בהסכמת הצדדים הוגשו הראיות הבאות:

חקירת הנאשמת במעמד הביקורת (ת/1),

צו כניסה למקום המגורים (ת/2),

רשימת עובדים בה צוינו פרטי העובדת (ת/3),

זימוני הנאשם לחקירה (ת/4, ת/6),

בקשת הנאשם לדחיית החקירה (ת/5),

תעודת עובד ציבור מרשות האוכלוסין וההגירה (האגף לזרים), מיום 28.3.12, חתומה על ידי אברהם וקנין (ראש ענף), המפרטת את נתוני העובדת ותוקף מעמדה בישראל (ת/7),

תעודת בירור פרטים על נוסע, מיום 28.3.12, בהתייחס לעובדת ולפיה העובדת נכנסה לישראל ביום 11.10.12 והורחקה מהארץ ביום 29.2.12 (ת/8).

ד. בהסכמת הצדדים, המסמכים לעיל הוגשו והנאשמים ויתרו על חקירת המפקחים שערכו את הביקורת. כמו כן, בישיבת ההוכחות הנאשמים העידו בפני בית הדין.

דיון והכרעה

7. כאמור, מצאתי להרשיע את הנאשמת בעבירות המיוחסות לה ולזכות את הנאשם מעבירות אלה. להלן יפורטו הנימוקים לקביעה זו.

8. אין חולק כי במעמד הביקורת שנערכה בבית הנאשמים נמצאה העובדת שפרטיה נזכרים בכתב האישום.

הנאשמת הודתה כי העובדת הועסקה בביתה בעבודות משק בית מבלי שיהא בידה היתר להעסקת עובד זה, כשישה שבועות עובר למועד עריכת הביקורת וכי לא הסדירה עבורה ביטוח רפואי. הנאשם כפר בטענות אלה (עמוד 5 לפרוטוקול, שורות 9-11).

9. הנאשמים הכחישו מחוסר ידיעה את הטענה לפיה במועדים הרלוונטיים העובדת לא היתה אזרחית או תושבת ישראל ולא היתה רשאית לעבוד אצלם. כמו כן הכחישו מחוסר ידיעה את הטענה לפיה העובדת נכנסה ארצה בהתאם לאשרת עבודה בתחום הסיעוד וכי מיום 11.4.02 שהתה בישראל שלא כחוק.

10. מהמתואר לעיל עולה כי היסוד העובדתי לפיו העובדת הועסקה בבית הנאשמים אינו שנוי במחלוקת. המחלוקת בהקשר של היסוד העובדתי היא לגבי הוכחת העובדה שבמועד הביקורת לא היתה לעובדת אשרת עבודה בישראל.

לטענת הנאשמים, יסוד זה לא הוכח, כיוון שתעודת עובד הציבור כוללת רק התייחסות למצב האשרה בשנת 2002 והתעודה שותקת לגבי מצב האשרה במועד עריכת הביקורת (סעיפים 7-8 לסיכומי הנאשמים). כפי שיפורט להלן, אין לקבל טענה זו.

11. המאשימה הגישה תעודת עובד ציבור מיום 28.3.12 מרשות האוכלוסין וההגירה. על פי התעודה, העובדת נכנסה ארצה ביום 11.1.02 באשרת עבודה בתחום הסיעוד (ב/2) על שם המעסיק "מסלנסקי נדב" ותוקף האשרה עד יום 11.4.02.

התעודה הונפקה ביום 28.3.12, לאחר מועד עריכת הביקורת. כעולה ממנה, העובדת החזיקה באשרת עבודה תקפה מיום 11.1.02 עד יום 11.4.02. אשרה זו לא הוארכה. התעודה, הערוכה בטופס מובנה, כוללת טבלה שבה ניתן לפרט מועדי הארכת תוקף האשרה, עד לאיזה יום האשרה הוארכה ועל שם איזה מעסיק. חלק זה של התעודה נותר ריק ולא מולא. היינו, האשרה מיום 11.1.02 לא הוארכה מעולם, נכון ליום עריכת התעודה. בנסיבות אלה, אין חובה על המאשימה לפרט באופן פוזיטיבי שהאשרה לא הוארכה. ברי שאם זו היתה מוארכת או שהיה שינוי אחר במעמדה של העובדת, עובדה זו היתה מוצאת ביטוי בתעודה שהוגשה, במקום המיועד לכך על גבי הטופס.

אין זאת אלא כי התעודה "מצלמת" את מעמדה של העובדת במועד עריכתה, ובאותו מועד העובדת לא החזיקה באשרה כלשהי.

לאור האמור לעיל נקבע כי במועד עריכת הביקורת, העובדת לא היתה אזרחית או תושבת ישראל ולא החזיקה היתר לעבוד בישראל בכלל או אצל הנאשמים בפרט.

ממילא ועל פי הודאת הנאשמת, לא נערך לעובדת ביטוח רפואי.

כלומר, התקיימו היסודות העובדתיים של העבירות המיוחסות לנאשמים.

12. היסוד הנפשי הנדרש בעבירות נשוא כתב האישום הוא מסוג "מודעות" וזו מתקיימת גם במצב של "עצימת עיניים" (ע"פ (ארצי) 22/06 **מדינת ישראל נ' רוזן**, 28.3.07; להלן - עניין רוזן ור' גם בע"פ (ארצי) 33098-09-12 **א.פ.י. שירותי כח אדם בענף הבניין (2005) בע"מ נ' מדינת ישראל**, 11.8.14).

הנאשמת העידה כי שוחחה עם העובדת וביררה מהו מעמדה, וזו הבהירה לה כי יש בידיה אישור עבודה. על פי עדות הנאשמת, העובדת דיברה עברית די רהוטה, הבהירה שהיא שוהה בישראל שנים רבות (10-12 שנים) וכי בן זוגה הוא אזרח ישראלי. הנאשמת הסתפקה בדברים אלה ולא ביקשה לקבל אסמכתא כתובה בדבר מעמדה של העובדת. ר' עדות הנאשמת (עמוד 8 לפרוטוקול, שורות 19-31, ההדגשה הוספה - ד.ו.):

ש. מה ידעת על העובדת?

ת. הטעות שלי היתה שלא ביקשתי לראות נייר שלה, קיבלתי המלצה מאחד השכנים שלי שהעסיקו אותה, היא עבדה באזור שלנו בסביבות 12 שנים בהמון בתים, היא ניהלה שם משקי בית כמה פעמים בשבוע ואז היא החלה לעבוד אצלי. שאלתי אותה אם יש לה אישור והיא אמרה שיש לה אישור ושהיא בסדר, וזה הכל.

ש. את יכולה לספר לי עליה?

ת. היא דיברה עברית לא רע בכלל והיא בן 10 ל-12 שנים בארץ. היא אמרה שיש לה חבר ישראלי, לא יודעת אם היא היתה ממש נשואה לו או לא, אבל היא חיה הרבה שנים עם מישהו ישראלי.

ש. מה היא סיפרה?

ת. שהיא עובדת פה הרבה שנים ויש לה אישור ויש לה הכל.

ש. את מתכוונת להסדרת מעמד לבן זוג ישראלי?

ת. כן. בגלל זה היה לי את הביטחון להעסיק אותה ושהיא תבוא אליי באופן חופשי...."

הנאשמת הוסיפה וציינה כי בעבר העסיקה עובדת זרה באופן בלתי חוקי, כשמונה שנים עובר למועד הדיון ועקב כך הושת עליה קנס כספי. משום כך היא ביררה עם העובדת האם היא אכן רשאית לעבוד בישראל (עמוד 9 לפרוטוקול, שורות 1-4):

ש. זו העובדת הראשונה שאת מעסיקה?

ת. לא, בעקבות זה שהעסקנו עובדת זרה לפני 8 שנים והיא נתפסה, ושילמנו את הקנס, לא היה ספק שזה יותר לא יקרה וברגע שהיא אמרה לי שיש לה אישור, אז זה היה בשבילי גושפנקא שאין בעיה והיא יכולה לעבוד אצלי באופן חופשי, במיוחד שהיא עבדה אצל הרבה בתים באזור שלנו."

בהמשך עדותה שבה הנאשמת והבהירה כי היא לא בדקה את מסמכיה של העובדת (עמוד 9 לפרוטוקול, שורות 19-20).

13. מעדות זו של הנאשמת עולה כי אף שהיתה מודעת לאיסור בדבר העסקת עובדים זרים ללא היתר ובעבר אף הושת עליה קנס באותה עבירה, היא הסתפקה בבירור מול העובדת ובדברים שהעובדת מסרה לה בעל פה, מבלי שביקשה ממנה את האישורים הרלוונטיים.

בעניין רוזן שנזכר לעיל, נקבעו הדברים הבאים ביחס למעסיק שבדק את מסמכי העובד, אך לא היה ער לכך שרישיון העבודה שהוצג בפניו הוא מסויג (היינו כפוף לכך שהעובד מועסק על ידי מעביד ספציפי):

"... בידי המעסיק הפוטנציאלי לצאת ידי חובת בירור החשד, בכך שידרוש מן העובד הזר להציג מסמכים מזהים, לרבות רשיון עבודה בישראל, ובכך שיבדוק באופן מדויק את פרטי המידע במסמכים אלה. במיוחד כן, כאשר מדובר בהתקשרות מזדמנת או ארעית. דרישת תעודת זהות ורשיון עבודה ובדיקת המידע שבהם, באה בגדר המאמץ הסביר והראוי אותו חייב למלא מי שחפץ להעסיק עובד זר. דרישה להצגת המסמכים ובדיקת פרטיהם, כאמור, אף עולה בקנה אחד עם האחריות המוטלת על המעסיק הפוטנציאלי שלא להעסיק עובד זר בניגוד לחוק.

במסגרת חובת הבירור, וטרם ההתקשרות, על המעסיק הפוטנציאלי לעיין היטב במסמכים שמציג לו העובד הזר, ולבדוק אם פרטי רשיון העבודה תואמים את פרטי הזיהוי של העובד; אם רשיון העבודה הוא כללי או שמא ניתן לעבודה אצל מעסיק ששמו נקוב ברשיון."

(ההדגשה הוספה - ד.ו.)

דברים אלה יפים מקל וחומר במקרה של הנאשמת, שכבר נמצאה בעבר מעסיקה עובדת זרה שלא כדין ושילמה בגין כך קנס. בנסיבות אלה, מצופה היה כי הנאשמת תבקש לראות אסמכתא כתובה ולא תסתפק בדברים שהעובדת מסרה בעל פה או בעובדה ששכנים רבים באזור מעסיקים את אותה עובדת.

התנהלות זו עולה כדי "עצימת עיניים", המוגדרת כ"הימנעות מלבחון ולבדוק מצב דברים שלגביו עשוי להיות חשד כי אסור הוא" (ע"פ 538/89 **ורשבסקי נ' מדינת ישראל**, פ"ד מד(2) 870, 874-875 (1990) וכן ע"פ 5612/92 **מדינת ישראל נ' בארי**, פ"ד מח(1) 302, 358 (1993), הנזכרים בעניין רוזן).

על כן יש לראות בנאשמת כמי שהיתה מודעת לאי החוקיות בהעסקת העובדת. כלומר, מי שהתקיים בה גם היסוד הנפשי של העבירה.

14. הנאשמים הפנו בסיכומיהם לעניין יצחקניא (ע"פ (ארצי) 11/06 **יצחקניא נ' מדינת ישראל**, 31.12.06). הנסיבות באותו מקרה, שבסופו של יום הביאו למסקנה כי יש לזכות את הנאשם מהעבירות שיוחסו לו, שונות מהנסיבות בעניינה של הנאשמת. בעניין יצחקניא, מדובר היה בעובדים מזדמנים שנחזו להיות יהודים - ישראלים ושדיברו עברית רהוטה. על כן נקבע שלא היה מקום לחשוד כי מדובר בעובדים זרים. במקרה שלפנינו אין חולק כי מדובר בעובדת נתינת סין שאינה נחזית להיות ישראלית (גם אם נוכח שהותה הממושכת בישראל דיברה עברית רהוטה). היינו, מדובר בעובדת זרה ולא בישראלית, כך שמלכתחילה, היה על הנאשמת לעיין בתעודות ובמסמכים המאשרים את טענת העובדת לפיה היא רשאית לעבוד בישראל.

15. נוכח המסקנה לפיה הנאשמת העסיקה את העובדת ללא היתר, ובשים לב להודאת הנאשמת, יש להרשיע את הנאשמת גם בעבירה של העסקת עובד זר ללא הסדרת ביטוח רפואי.

16. שונים הדברים לגבי הנאשם. אין חולק כי העובדת הועסקה בביתו. על כן קיימת חזקה לפיה יש לראות גם בו כמעסיקה של העובדת (ע"פ (ארצי) 41/09 **מדינת ישראל נ' יצחקני**, 27.5.10; (ארצי) 29340-12-10 **שי נ' מדינת ישראל**, 3.11.11, סעיפים 14-15 לפסק הדין; ע"פ (ארצי) 24932-12-11 **ברהום נ' מדינת ישראל**, 17.10.13, סעיף 24 לפסק הדין). חזקה זו ניתנת לסתירה.

לטענת הנאשמים, אין לראות בנאשם כמי שהעסיק את העובדת, מאחר שלא היה מעורב בהעסקתה.

17. שני הנאשמים העידו כי הנאשם מעולם לא פגש את העובדת, כיוון שעל פי רוב הוא יצא מביתו בשעה מוקדמת (עדות הנאשמת בעמוד 9 לפרוטוקול, שורות 14-17, עדות הנאשם בעמוד 9 לפרוטוקול, שורות 29-31). כמו כן, הנאשם העיד כי הנאשמת, אשתו, היתה אחראית על נושא הניקיון והתשלומים בבית, וזו "חלוקת התפקידים" בין השניים (עמוד 9 לפרוטוקול שורה 32 עד עמוד 10, שורה 2).

מכאן, הנאשם לא היה בקשר ישיר עם העובדת, אף שידע שבביתו מועסקת עובדת זרה.

18. לא מצאתי מקום לקבוע מסמרות בשאלה העובדתית והמשפטית אם יש לראות בנאשם כמעסיק של העובדת. גם המשמעות החברתית של חלוקת התפקידים המסורתית שהוצגה על ידי הנאשמים חורגת משמעותית מהדרוש הכרעה במסגרת הליך זה. כל זאת, מאחר שלא התקיים בנאשם היסוד הנפשי בעבירות המיוחסות לו. כפי שיפורט להלן, אין לראות בנאשם כמי שהיה מודע לחוסר החוקיות בהעסקת העובדת או כמי שנמנע לבחון את מצב הדברים.

19. שני הנאשמים העידו כי הנאשם פנה לאשתו ובירר את סוגיית חוקיות העסקתה של העובדת והסתמך על דבריה בנושא. הנאשמת העידה כי בעלה שב ובירר עמה את סוגיית חוקיות העסקתה של העובדת מספר פעמים (עמוד 9 לפרוטוקול, שורות 8-9):

"...למרות שהוא באמת שאל אותי כמה פעמים אם בדקתי שהיא בסדר. הוא ידע שהיא סינית. אמרתי לו שהיא בסדר גמור ושהיא אמרה לי שיש לה רישיון וזהו."

גם הנאשם העיד שסמך על אשתו בכל הנוגע לטיפול בהעסקת העובדת (עמוד 9 לפרוטוקול, שורות 28-31):

"ש. מה ידעת לגבי החוקיות שלה?

ת. ידעתי שאשתי בעצם בדקה את הדברים, אני אף פעם לא הייתי בבית בשעות שהיתה עובדת בבית, אני יוצא מוקדם וחוזר מאוחר כך שברגע שאשתי אמרה לי שהכל בסדר אז מן הסתם הכל בסדר. לא נכנסתי לדברים האלה."

בהתחשב שמדובר בבעל ואשה, ובשים לב ל"חלוקת התפקידים" עליה הנאשמים העידו וכן נוכח חומרת העבירות בהן עסקינן, שהן עבירות מסוג עוון, אני סבורה שדי בכך שאחד מבני הזוג סומך על דברים שבן הזוג השני מוסר לו. בהקשר של העבירות נשוא כתב האישום שבפני, אין זה סביר להטיל על כל אחד מבני הזוג לחקור ולדרוש מעבר לדברים שהוחלפו בין בני הזוג. עדותו של הנאשם בעניין זה היא הגיונית ומתיישבת עם ניסיון החיים (עמוד 10 לפרוטוקול, שורות 3-4):

"ש. מה גרם לך לסמוך עליה?

ת. אשתי. איך אני לא אסמוך עליה?"

20. כאמור, הנאשם כלל לא היה מעורב בהעסקת העובדת. חרף זאת, הוא לא התעלם מהנושא, אלא טרח לברר עם זוגתו (אשר טיפלה בנושא ישירות מול העובדת), אם מדובר בעובדת חוקית, והסתמך באופן טבעי, על דברי אשתו.

כאמור לעיל, עדותו של הנאשם לפיה סמך על אשתו מתיישבת עם הגיונם של דברים ועם הנחת היסוד לפיה אמון בין בני זוג הוא היסוד לקשר הזוגי. בנסיבות המקרה, שעה שהנאשמת הבהירה לבעלה שבדקה את הנושא וכי אין מניעה חוקית מלהעסיק את העובדת, די בבירור זה על מנת לקבוע כי הנאשם פעל כדן. על כן המסקנה כי הנאשם לא ידע שהעסקת העובדת היתה נגועה באי חוקיות והתנהלות אינה עולה כדי "עצימת עיניים".

21. לא נעלם מעיני כי הנאשם העיד שלא שאל את אשתו האם הוצגו בפניה מסמכים כלשהם בעניין חוקיות העסקתה של העובדת, אלא הסתפק בדברי אשתו (עמוד 10 לפרוטוקול, שורות 9-10). אין בכך לשנות ממסקנתי, כיוון שהנאשם הבהיר כי סמך על דברי אשתו וכפי שכבר פורט לעיל, בהקשר של יחסי זוגיות והעבירות בהן מדובר, די בכך. מה עוד שאין זה סביר לצפות שהנאשם "יחקור" את אשתו בדבר הבדיקות שעשתה וידרוש ממנה מסמכים להוכחת טענתה.

22. סוף דבר:

- א. הנאשם מס' 2 מזוכה מהעבירות המיוחסות לו.
 - ב. הנאשמת מס' 1 מורשעת בעבירות המיוחסות לה.
 - ג. הצדדים יתייצבו לשמיעת הטיעונים לעונש ביום 20.9.15 בשעה 13:30.
- ניתן היום, י"א תשרי תשע"ו, 24 ספטמבר 2015, בהעדר הצדדים.